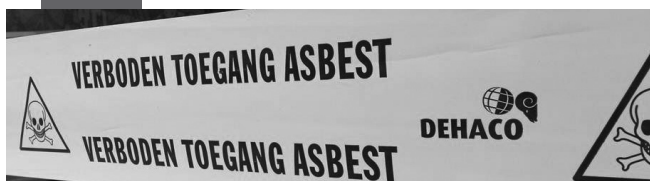

Broodje asbest

Lange tijd is het Ornstein lab een gevaarlijke plek in De Uithof geweest. Een grondige aanpassing van de brandveiligheid was vereist, er waren platen asbest gevonden en voortschrijdend inzicht maakt het noodzakelijk deze op te opruimen.

Het is bekend dat Franz Kafka mede-eigenaar was van een kleine asbestfabriek in Praag. Het organiseren en aansturen van het werk kostte hem veel tijd en hij deed het met tegenzin, veel liever was hij aan het schrijven. Uiteindelijk heeft zijn familie ervoor gezorgd dat hij werd vervangen door een andere vertegenwoordiger. In een verloren gegaan manuscript heeft hij er een sinister verhaal over geschreven. Het fabriekje bezorgde Kafka een jarenlange weerzin voor het silicaathoudende mineraal, in een brief aan zijn geliefde Felice klaagt hij: het woord “asbest” moet ik spellen om het te kunnen lezen, zo vreemd is het mij (maart 1916).

Op ons lab op de tweede verdieping van het Ornstein moesten de nodige saneringen worden uitgevoerd. Dat is in goed overleg gegaan. Het zag er allemaal

onschuldig uit, enkele plaatjes en afvoerleidingen zouden worden vervangen. De risico-perceptie is net als bij het plannen van een vakantie, je let alleen op het mooie strand en de kwaliteit van het hotelbed, maar vergeet dat de reis per vliegtuig wordt afgelegd op 10 km hoogte.

Het gevaar van asbest is gelegen in het kankeropwekkende karakter ervan. De microdeeltjes migreren door je longweefsel en blijven daar achter. Het gevolg is een tweetal stoflongen, vergelijkbaar met intensief rookgedrag. Dat betekent dat het inhaleren van asbest moet worden voorkomen. Het consumeren ervan vormt echter geen probleem.

De start van de sanering ging voorspoedig, er verschenen cabines op het lab bedoeld voor de werkers om zich om te kleden en te douchen. Een afzuiginstallatie kwam binnen om eventuele asbestdeeltjes te absorberen. Na een week was het gevaarlijke materiaal geëlimineerd. Vervolgens werden de opgebouwde voorzieningen afgebroken. Helaas bleek daarbij de kleefkracht van de gebruikte ducttape te veel voor het stucwerk van het oude Ornstein.

Gevolg was dat er een stukadoor moest komen, een schilder en dat het houtwerk van de zuurkast moest worden gerepareerd. Ineens moest er ook meer gebeuren, doorgaande leidingen werden aangepast, brandwerende manchetten bleken nodig, evenals kleppen in de luchtafvoer en coatings die schuimvor-

mend zijn bij toenemende temperatuur. Steeds meer mensen kwamen op het lab. Tevoren hadden wij alle radioactieve preparaten veilig opgeborgen.

Ook werden er gipsplaatjes verwijderd. Een ongevaarlijke klus, een sloopbedrijfje zou dat in een dag kunnen klaren. De jongens kwamen, zij waren verrast door de omgeving, ze hadden nog nooit een ra-laboratorium gezien. Ook wij waren verrast, niet eerder zagen we zulke slopers, slechts gekleed in een shirtje en shorts, met meer tattoos op de armen dan tanden in de mond.

Sloper A: *Die gele stickers zijn die radioactief?*

FK: *Nee, maar in de ruimte daarachter is wel radioactieve straling.*

Sloper B: *Als ik hier de hele dag blijf, ga ik dan vanavond licht geven?*

FK: *Ja, en dat zal je vrouw heel erg leuk vinden!*

Het sloopwerk ging voorspoedig, al snel vulde de gang zich met wolken stof en verdwenen de gipsplaten als sneeuw voor de zon. Daar bleef het niet bij. Spoedig verschenen er in de mistfarden ook brandweermensen. Dat is niet goed. Brand op een radioisotopenlab is helemaal fout.

Gebeurt dat vaker? Ja, enige tijd geleden was er een brandje in het Kruidgebouw, op een afdeling waar met radioactieve stoffen wordt gewerkt. Er was geen coördinerend stralingsdeskundige om de brandweer te begeleiden, dus de mannen in vol ornaat, met uitgerolde slangen stonden voor de deur en ze gingen niet naar binnen. Een paar gele stickers konden de ferme mannen tegenhouden. Het had niet veel gescheeld of de brandweercommandant had het hele gebouw gecontroleerd laten afbranden.

In hun enthousiasme hadden de sloopjongens in het Ornstein vergeten de rookmelders van een kapje te voorzien. Het gipsstof had het alarm doen afgaan en de brandweer was direct gekomen. Terecht, maar gelukkig niet noodzakelijk. Wel volgde er een fikse uitbrander voor de slopers, maar die lieten dat gelaten over zich heen gaan.

Meer aanpassingen waren vereist. Zo moesten alle deuren van het lab worden verwijderd, een twintigtal, er was een miniem asbesthoudend laagje in verwerkt. Het voorschrift geeft aan dat er maximaal één deur per dag mag worden verwijderd. Het risico op ongelukken en het scheuren van dergelijke deuren wordt als “zeer hoog” ingeschat. Elke dag een deur. Voorschriften zijn heilig en ondoorgrondelijk. Als geen ander heeft Kafka dat beseft en beschreven.

